

Е. М. Забарна,
д. е. н., професор, завідувач кафедри інтегрованих технологій управління,
Національний університет "Одеська політехніка"
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-2659-5909>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.18.7

ПУБЛІЧНЕ ІНВЕСТИВАННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

E. Zabarna,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Integrated Management Technologies,
Odesa Polytechnic National University

PUBLIC INVESTMENT IN THE CONTEXT OF REGIONAL DEVELOPMENT

У статті розглянуто роль публічних інвестицій як ключового інструменту стимулювання соціально-економічного розвитку регіонів. Проаналізовано теоретичні підходи до визначення сутності публічних інвестицій, їх класифікацію та основні напрями реалізації у регіональному контексті. Визначено чинники ефективності використання бюджетних ресурсів, механізми залучення додаткових фінансових потоків, а також вплив інституційного середовища на результативність інвестиційних програм. Особлива увага приділена взаємодії держави, місцевого самоврядування та бізнесу у формуванні інвестиційного клімату. Наведено приклади позитивних практик регіональної інвестиційної політики та окреслено ризики її реалізації. Запропоновано методичний інструментарій оцінювання ефективності, модель стратегічного планування та систему індикаторів моніторингу. Обґрунтовано ключові канали впливу (інфраструктурний, людський капітал, інновації, підтримка малого та середнього бізнесу) і визначено ризики реалізації проєктів та механізми їх мінімізації. Практичну значущість становлять рекомендації органам влади щодо пріоритизації, підготовки та оцінювання інвестицій, а також параметри запровадження державно-приватного партнерства і змішаного фінансування. Результати дослідження підкреслюють, що публічні інвестиції є не лише фінансовим, а й стратегічним ресурсом підвищення конкурентоспроможності регіонів та забезпечення їх сталого розвитку.

The purpose of this work is to conduct a comprehensive study of public investment as a tool for regional development: from the concept and methods of evaluation to implementation practices, risk management, and the development of a monitoring system. The main tasks are: to clarify the conceptual and categorical apparatus; to classify public investment according to key characteristics; to summarize international practices; to propose a methodology for measuring effects; to present a strategic planning model and a set of key performance indicators (KPIs); to formulate recommendations for regional development management. The article examines the role of public investment as a key instrument for stimulating development projects of socio-economic development in regions. It analyzes theoretical approaches to defining the essence of public investment, its classification, and main areas of implementation in a regional context. It identifies factors affecting the effective use of budget resources, mechanisms for attracting additional financial flows, and the impact of the institutional environment on the effectiveness of investment programs. Particular attention is paid to the interaction between the state, local government, and business in shaping the

investment climate. An analysis of existing experience in attracting and using public investment has been carried out. Examples of positive practices in regional investment policy are given and the risks of its implementation are outlined. Methodological tools for evaluating effectiveness, a strategic planning model, and a system of monitoring indicators are proposed. Key channels of influence (infrastructure, human capital, innovation, support for small and medium-sized businesses) are substantiated, and the risks of project implementation and mechanisms for their minimization are identified. Ten key steps for implementing the strategic planning model for public investment (from analyzing regional needs to the final assessment of best practices) are proposed. The recommendations to authorities on prioritizing, preparing, and evaluating investments, as well as the parameters for introducing public-private partnerships and mixed financing, are of practical importance. The results of the study emphasize that public investment is not only a financial but also a strategic resource for increasing the competitiveness of regions and ensuring their sustainable development.

Ключові слова: публічні інвестиції, регіональний розвиток, оцінювання ефективності, державно-приватне партнерство, мультиплікатор, моніторинг, стратегічне планування.

Key words: public investment, regional development, performance evaluation, public-private partnership, multiplier, monitoring, strategic planning.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний розвиток регіонів України значною мірою залежить від ефективності залучення та використання публічних інвестицій. В умовах децентралізації та інтеграції України до європейського простору важливим завданням стає пошук нових механізмів забезпечення фінансової стійкості територіальних громад і регіонів. У зв'язку з цим, публічні інвестиції виступають не лише джерелом фінансування соціально-економічних проєктів, але й інструментом активізації підприємницької діяльності, розвитку інфраструктури, створення нових робочих місць. Особливого значення набуває питання доцільності, прозорості та результативності використання бюджетних ресурсів на регіональному рівні. Самі ці аспекти науково-прикладного пошуку визначають актуальність даної статті.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У науковій літературі публічні інвестиції розглядаються як важливий чинник довгострокового економічного зростання. Зарубіжні дослідники [1, 2] підкреслюють позитивний вплив державних капіталовкладень у транспортну та соціальну інфраструктуру на продуктивність приватного сектору. Вітчизняні науковці [3] наголошують на необхідності формування ефективних механізмів використання бюджетних коштів, орієнтованих на досягнення стратегічних цілей регіонального розвитку. Поняття "публічні інвестиції" трактується неоднозначно. Загалом воно охоплює сукупність фінансо-

вих ресурсів держави та місцевого самоврядування, які спрямовуються на розвиток інфраструктури, соціальної сфери та економічних галузей.

Основні підходи до визначення сутності публічних інвестицій включають:

- ресурсний підхід (як залучення та розподіл фінансових ресурсів);
- інституційний підхід (як діяльність державних та муніципальних інституцій);
- функціональний підхід (як інструмент реалізації регіональної політики).

У країнах Європейського Союзу публічні інвестиції є важливим інструментом регіональної політики. Наприклад, у Польщі та Чехії значна частка інвестицій фінансується за рахунок структурних фондів ЄС, що дозволяє модернізувати інфраструктуру та стимулювати економічну активність у регіонах [4].

У країнах Скандинавії публічні інвестиції зосереджені на розвитку інновацій, освіти та екологічних проєктів. Це формує стійку модель зростання, орієнтовану на якість життя населення [5].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є комплексне дослідження публічних інвестицій як інструменту розвитку регіону: від концепту і методів оцінювання до практик впровадження, управління ризиками та побудови системи моніторингу. Серед основних завдань дослідження можна виокремити: уточнити понятійно-категоріальний апарат; класифікувати публічні інвестиції за ключовими ознаками; узагальнити міжнародні практики; запропонувати методологію вимірювання ефектів; представити модель стра-

Таблиця 1. Класифікація публічних інвестицій

Ознака	Категорії	Приклади	Коментар
Джерело	державний бюджет; місцеві бюджети; МФО; фонди ЄС; спецфонди	субвенції, гранти, кредити	можливі умови співфінансування
Об'єкт	транспорт; ЖКГ; освіта; охорона здоров'я; цифрова; енергетика; НДДКР	дороги, водогони, кампуси, лікарні, дата-центри	різні горизонти та профіль ризику
Механізм	пряме фінансування; пошук спонсорів та спільне фінансування; грант; позика; гарантія; розподіл ризиків	концесія, плата за доступ	розподіл ризиків і стимулів
Горизонт	коротко-, середньо-, довгостроковий	ремонт, модернізація, greenfield	залежить від життєвого циклу активу

Джерело: сформовано автором.

тегічного планування та набір ключових індикаторів ефективності (KIE); сформулювати рекомендації для менеджменту регіонального розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Публічні інвестиції — це цілеспрямовані капіталовкладення держави та органів місцевого самоврядування у створення, модернізацію або підтримку об'єктів інфраструктури, людського капіталу та інноваційної екосистеми. Вони формують матеріальну й інституційну основу довгострокового зростання, забезпечують просторову згуртованість, зменшують регіональні диспропорції та підвищують добробут населення.

Регіональний вимір публічних інвестицій особливо важливий для країн з неоднорідною економічною географією та дисбалансами у доступі до послуг і ринків. Для України це набуває додаткової актуальності в контексті децентралізації, воєнних руйнувань інфраструктури, необхідності швидкого відновлення та одночасного переходу до зеленої та цифрової економіки.

Важливим завданням регіональної політики є посилення результативності використання публічних інвестицій. Для цього необхідним є удосконалення системи стратегічного планування, запровадження сучасних механізмів державно-приватного партнерства, а також підвищення участі громадськості у процесах прийняття рішень. Досвід країн ЄС свідчить, що ефективність інвестиційної політики зростає за умов поєднання державного та приватного фінансування, а також при активному залученні міжнародних фінансових інституцій [4].

В Україні публічні інвестиції традиційно мають вагомий вплив на регіональний розвиток. Проте існують проблеми, пов'язані з недостатньою прозорістю, фрагментарністю фінансування та низьким рівнем координації між державним і місцевим рівнями управління. З 2014 року спостерігається тенденція до децентралізації, що передбачає посилення ролі місцевих громад у плануванні та реалізації інвестиційних проєктів [6]. Це створює умови для підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Інституційними аспектами регіональної політики нами визначено:

— багаторівневе управління (національний — регіональний — місцевий рівні) вимагає узгодження стра-

тегій, планів і бюджетів, що забезпечує послідовність пріоритетів та уникнення дублювання;

— якісна підготовка проєктів, конкурсний відбір, незалежна експертиза, належне планування закупівель, координація з територіальними планами та просторовими даними;

— державно-приватне партнерство та механізми змішаного фінансування дозволяють залучати приватний капітал, розподіляти ризики та скорочувати фіскальне навантаження, зберігаючи контроль над суспільною цінністю активів.

Результати проведеного аналізу свідчать, що публічні інвестиції сприяють розвитку регіональної інфраструктури, підвищенню інвестиційної привабливості територій та зміцненню їх економічної бази. Зокрема, у транспортній сфері вони забезпечують зростання мобільності робочої сили та зниження логістичних витрат; у соціальній сфері — підвищують якість освіти, охорони здоров'я та культурних послуг. Разом з тим, виявлено низку проблем, пов'язаних із недостатньою прозорістю процедур розподілу коштів, неефективним управлінням та корупційними ризиками. Також, попри розуміння важливості публічних інвестицій, їх реалізація стикається з низкою проблем та викликів:

— обмеженість бюджетних ресурсів;
— корупційні ризики;
— недостатній рівень стратегічного планування;
— слабка інтеграція з приватним сектором;
— низький рівень моніторингу та оцінки результативності проєктів.

Проблемним питанням залишається низька якість проєктної підготовки, фрагментарність фінансування, недосконалі процедури відбору та пріоритизації, обмеженість аналітики ефективності з позицій суспільної цінності, а також слабка інтеграція приватного капіталу у великі регіональні проєкти.

В таких умовах, нами було зроблено спробу синтезу підходів інституційної економіки, теорії ендегенного зростання та управління проєктомним циклом у прикладну рамку прийняття рішень щодо регіональних інвестицій з урахуванням ризиків та обмежень ресурсів. Практична значущість такого підходу в формуванні покрокового алгоритму відбору, підготовки та оцінювання публічних інвестиційних проєктів, що може бути використаний муніципальними органами влади, агенціями

Таблиця 2. Методи оцінювання ефективності публічних інвестицій

Метод	Переваги	Обмеження	Вимоги до даних
CBA	Оцінює повний суспільний ефект, порівнює альтернативи	Чутливість до припущень, складно оцінити екстерналії	Детальна інформація про вигоди/витрати, дисконти
CEA	Корисний для соціальних проєктів, коли вигоди не монетизуються	Не дає прямої вартості суспільної вигоди	Витрати та вимірювані результати
Input-Output	Оцінка мультиплікаторів і непрямих ефектів	Статичність, фіксовані коефіцієнти	Міжгалузеві таблиці
CGE/DSGE	Загально-рівноважні ефекти, ціни / зарплати ендегенні	Складність, потребує калібрування	Широкий набір макро- і мікроданих
DiD/синтетичний контроль	Ідентифікація причинності	Потребує доброї групи контролю	Панельні дані, довгі ряди

Джерело: сформовано автором на основі [7].

регіонального розвитку та партнерами з бізнесу.

Теоретичними засадами такого алгоритму є такі складові.

1. Понятійне поле. Публічні інвестиції відрізняються від поточних видатків тим, що створюють або суттєво збільшують майбутній потік суспільних вигод. Вони включають капітальні видатки бюджетів, кошти державних / муніципальних банків розвитку, субсидії на капітальні ремонти, гранти на дослідження та інновації, а також вкладення в людський капітал (освіта, охорона здоров'я), якщо має місце довготривалий ефект (Табл. 1).

2. Теоретичні підвалини. У кейнсіанській економічній школі акцент зроблено на мультиплікаторі державних витрат, що стимулює попит і зайнятість. Підходи ендегенного зростання підкреслюють роль інвестицій у знання та НДДКР, які збільшують довгострокову продуктивність. Нова економічна географія пояснює, як інфраструктура зменшує транзакційні витрати, інтегрує ринки та впливає на просторовий розподіл економічної активності.

3. Принципи ефективності: додатковість (crowding-in приватних інвестицій — явище, коли збільшення державних витрат на певні проєкти призводить до витіснення приватних інвестицій у схожих сферах через зростання попиту на ресурси, підвищення цін і процентних ставок), комплементарність (узгодженість із галузевими політиками), орієнтація на результат (від результатів до впливу), прозорість і підзвітність, відкриті дані, конкурентні закупівлі, екологічна та соціальна сталість.

Проведений нами аналіз досвіду залучення та використання публічних інвестицій [7, 8] дозволив зробити такі узагальнення.

1. Політика згуртованості ЄС використовує багаторічне програмування, тематичну концентрацію та партнерський підхід. Проєкти відбираються на основі логіко-структурної матриці та критеріїв доцільності, з чіткими результативними індикаторами.

2. Країни Центрально-Східної Європи демонструють, що посилення спроможності бенефіціарів і створення фондів підготовки проєктів є критичними для поглинальної здатності. Інвестиції в дороги, водні ресурси та енергетичну ефективність дали значний мультиплікативний ефект.

3. Скандинавська модель робить акцент на людському капіталі, інноваціях та кліматичній нейтральності, що зменшує довгострокові витрати та підвищує якість життя. Важливі механізми — зелена таксономія, вуглецевий слід, соціальне врахування.

Методологічним підґрунтям оцінювання інвестицій:

— дослідницькі запитання: які канали впливу публічних інвестицій на регіональне зростання; які інструменти дають найбільшу віддачу; як проєктні характеристики впливають на ефективність; як побудувати систему KIE для моніторингу результатів;

— аналітичний інструментарій: аналіз витрати-вигоди (CBA), аналіз ефективності витрат (CEA), міжгалузеві моделі (Input-Output), обчислювальні загально-рівноважні моделі (CGE), різниця-в-різницях (DiD) та синтетичний контроль для оцінки впливу публічних інвестицій;

— основні формули для аналізу та оцінки "витрат-вигод" (CBA): чиста поточна вартість (NPV); внутрішня норма прибутку (IRR); співвідношення вигод і витрат (Benefit-Cost Ratio (BCR)) — показник, що порівнює грошові або кількісні переваги проєкту з його витратами для оцінки його доцільності (для публічних інвестицій доцільно також оцінювати тіньові ціни, екстерналії та дисконтування суспільної вартості часу) (Табл. 2);

— ключовими даними для аналізу є: бюджети та касові видатки, паспорти проєктів, офіційна регіональна статистика (ринок праці, продуктивність, інвестиції, експорт), опитування домогосподарств і бізнесу, відкриті дані закупівель, просторові дані (доступність);

— індикатори: output (побудовані км доріг, місця в садочках), outcome (зменшення часу в дорозі, зростання охоплення послугами), impact (продуктивність, зайнятість, доходи, якість життя) (Табл. 3).

Формування моделі відбору, підготовки та оцінювання публічних інвестиційних проєктів, яка може бути використана муніципальними органами влади, агенціями регіонального розвитку та партнерами з бізнесу невід'ємно пов'язано з чітким розумінням змістовного наповнення каналів впливу та відповідних аналітичних результатів. Такими каналами цілком логічно визначити.

1. Інфраструктурний канал, який орієнтований на поліпшення транспортної доступності скорочує логі-

Таблиця 3. Система індикаторів моніторингу (приклад)

Рівень	Індикатор	Одиниця	Джерело
Output	Побудовані/відремонтовані км доріг	км	паспорти проєктів
Output	Нові місця у дитячих садках/школах	од.	звітність закладів
Outcome	Скорочення часу в дорозі до центру послуг	хвилини	геопросторовий аналіз, опитування
Outcome	Охоплення населення якісною водою	відсоток населення	статистична звітність, опитування
Impact	Продуктивність праці	тис. грн на одного зайнятого	офіційна статистика
Impact	Рівень зайнятості	%	служба зайнятості / статистика

Джерело: сформовано автором на основі [7].

стичні витрати, інтегрує локальні ринки праці, сприяє кластеризації бізнесу. Ефект проявляється через збільшення продуктивності та інвестиційної привабливості територій.

2. Розвиток та перспективи людського (інтелектуального) чинника (капіталу) — інвестиції у школи, профтехосвіту та медицину підвищують кваліфікацію робочої сили та тривалість здорового життя, збільшуючи потенціал інновацій і доходи населення.

3. Підтримка малого та середнього бізнесу — програми інфраструктури для індустриальних парків, центрів переробки, логістичних хабів та цифрових платформ зменшують бар'єри входу, прискорюють масштабування бізнесу і розширюють експорт.

4. Інновації та цифровізація. Публічні інвестиції у дослідження і розробку, спрямовані на пошук інноваційних рішень у сфері інформаційних технологій, центри трансферу технологій та відкриті дані стимулюють співпрацю університетів і бізнесу, прискорюють комерціалізацію розробок.

5. Оцінка мультиплікаторів. За умов ефективної реалізації мультиплікатор капітальних видатків є вищим за мультиплікатор поточних витрат, зокрема у регіонах з невикористаними ресурсами. Водночас він суттєво залежить від відкритості економіки та імпортової складової проєктів.

Реалізація різноманітних проєктів в регіональному розвитку при залученні публічних інвестицій нерозривно пов'язана з ризиками, які потребують відповідних механізмів їх мінімізації. Так, корупційні та репутаційні ризики мають орієнтувати місцеву владу на відкриті дані про закупівлі, незалежний технічний нагляд, зовнішній аудит, чіткі процедури ескалації. Потенційні технічні ризики мають бути попереджені заходами з формування резервів на непередбачені витрати, поетапного тестування відповідної техніки та обладнання, залучення до проведення експертиз незалежних інженерів. Заходами щодо попередження фінансових ризиків є хеджування валютних ризиків за кредитами міжнародних фінансових організацій, інструменти гарантування, багатоканальне фінансування. Особливої уваги потребують соціальні та екологічні ризики, які вимагають змістовного консультування з різними групами стейкхолдерів, розробки чіткого механізму відпрацювання можливих скарг. В результаті проведеного нами дослідження можна запропонувати алгоритм стратегічного плануван-

ня публічних інвестицій, який містить десять послідовних кроків.

Крок 1. Аналіз потреб і прогалин в господарській діяльності регіону з використанням просторових даних.

Крок 2. Формування портфеля ідей із стислими картками проєктів.

Крок 3. Скринінг на відповідність стратегіям/політикам та вимогам сталості.

Крок 4. Попереднє ранжування та рішення про техніко-економічне обґрунтування для топ-кандидатів.

Крок 5. Безпосереднє економічне обґрунтування, СВА/СЕА, формування плану закупівель і графіка реалізації.

Крок 6. Пошук джерел співфінансування (держбюджет, місцевий бюджет, міжнародні фінансові організації, гранти, тощо).

Крок 7. Затвердження та контракування з гарантіями виконання.

Крок 8. Реалізація з незалежним наглядом і прозорими закупівлями.

Крок 9. Моніторинг КІЕ у реальному часі (дашборди, відкриті дані).

Крок 10. Підсумкова оцінка, висновки, аналіз кращих практик.

Виходячи з представленого покрокового алгоритму, задля завершеності моделі залучення та реалізації публічних інвестицій, доцільним є формування відповідних політичних та управлінських рекомендацій в контексті сфер діяльності:

— інституційні: створити постійні фонди підготовки проєктів; посилити роль агенцій регіонального розвитку; впровадити стандартизовані процедури СВА/СЕА.

— фінансові: розвивати механізми стратегічного підходу в поєднанні державних та/або благодійних коштів (пільговий капітал) з приватними інвестиціями для мобілізації додаткового фінансування на сталий розвиток регіонів; при цьому основною метою є зменшити ризики для приватних інвесторів, спонукаючи їх вкладати кошти в проєкти, які, хоч і є важливими для сталого розвитку (наприклад, інфраструктура, енергетика, охорона здоров'я), можуть бути надто ризикованими або малоприбутковими для комерційних інвестицій; використовувати гарантії та інструменти конвергенції ризиків між кількома сторонами, аби зменшити їх вплив на одного інвестора (наприклад, страхування, де страховик бере на себе ризик збитків клієнта в обмін

на страхові внески, або спільна участь у проєкті, де кожен партнер несе частину фінансових або інших ризиків; запровадити "зелені" та соціальні облігації на місцевому рівні.

— технічні: цифрові каталоги типових рішень; уніфіковані BIM-вимоги (стандартизовані правила, інструкції та критерії, що визначають, як мають бути створені, структуровані, задокументовані та використані інформаційні моделі протягом усього життєвого циклу проєкту; ці вимоги гарантують узгодженість даних, ефективну співпрацю між учасниками проєкту та досягнення конкретних бізнес-цілей); відкриті каталоги цін; інтеграція територіальних та просторових даних та управління активами.

— прозорість: обов'язкове оприлюднення паспортів проєктів, кошторисів, календарів і КІЕ; незалежні оглядові ради; формування механізмів участі громадськості;

— кадрова спроможність: програми підготовки менеджерів публічних інвестицій; сертифікація; наставництво; обмін знаннями та досвідом між регіонами.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Публічні інвестиції є системоутворювальним інструментом територіального розвитку, який працює через інфраструктурні, людські та інноваційні канали впливу. Отже, публічні інвестиції є не лише фінансовим ресурсом, а й стратегічним механізмом забезпечення сталого розвитку регіонів. Вони формують основу для зростання економічної активності, підвищення якості життя та посилення конкурентоспроможності українських регіонів у глобальному просторі.

Ефективність інвестицій залежить від якості підготовки, вибору механізмів фінансування, прозорості реалізації та дієвого моніторингу результатів і впливу. Для підвищення ефективності публічних інвестицій в Україні необхідно, в першу чергу, удосконалити систему стратегічного планування; запровадити сучасні інструменти фінансового контролю; активізувати державно-приватне партнерство. Окрему увагу необхідно звернути на забезпечення прозорості та відповідної підзвітності щодо використання коштів, а також критично розглянути можливості інтеграції найкращих міжнародних практик.

Запропонована модель стратегічного планування і набір методів оцінювання дозволяють органам влади підвищити віддачу від вкладених коштів, зменшити ризики та пришвидшити досягнення цілей сталого розвитку. Зазначимо, що формуванню сучасної моделі регіонального розвитку сприяє системне впровадження прозорих механізмів інвестування та партнерства з бізнесом, яке потребує подальшого дослідження та оптимізації.

Пріоритетними напрямками удосконалення інвестиційної політики мають стати: підвищення прозорості фінансування, розширення можливостей державно-приватного партнерства, запровадження системи моніторингу та оцінки результативності інвестиційних проєктів. У перспективі важливо посилити роль регіональних органів влади у формуванні та реалізації інвестиційних програм.

Література:

1. Aschauer, D. A. (1989). Is public expenditure productive? *Journal of Monetary Economics*, 23 (2), 177—200.
2. Barro, R. J. (1990). Government Spending in a Simple Model of Endogenous Growth. *Journal of Political Economy*, 98 (5), 103—125.
3. Біла С. О. Регіональний розвиток в Україні: проблеми та перспективи. — К.: НІСД, 2020.
4. OECD (2018-2023). Investing in Regional Development: Policy Tools and Practices. URL: https://www.elgaronline.com/collection/Political_Science_Public_Policy_2023 (дата звернення 3 вересня 2025).
5. European Commission. Cohesion Policy Regulations and Guidance (programming periods). URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/how/programming-and-implementation_en (дата звернення 26 серпня 2025).
6. Державна стратегія регіонального розвитку України на 2021-2027 роки. — Київ, 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 1 вересня 2025).
7. World Bank (2014-2023). Public Investment Management Reform and Diagnostics. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/548751582775237521> (дата звернення 3 вересня 2025).
8. Boardman, A., Greenberg, D., Vining, A., Weimer, D. (2018). *Cost-Benefit Analysis: Concepts and Practice*. Cambridge University Press, 18(5), 105-132.

References:

1. Aschauer, D. A. (1989), "Is public expenditure productive?", *Journal of Monetary Economics*, vol. 23 (2), pp. 177—200.
2. Barro, R. J. (1990), "Government Spending in a Simple Model of Endogenous Growth", *Journal of Political Economy*, vol. 98 (5), pp. 103—125.
3. Bila, S.O. *Rehional'nyj rozvytok v Ukraini: problemy ta perspektyvy* [Regional development in Ukraine: problems and prospects], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.
4. OECD (2023), "Investing in Regional Development: Policy Tools and Practices", available at: https://www.elgaronline.com/collection/Political_Science_Public_Policy_2023 (Accessed 3 September 2025).
5. European Commission (2025), "Cohesion Policy Regulations and Guidance (programming periods)", available at: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/how/programming-and-implementation_en (Accessed 26 August 2025).
6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), "State Strategy for Regional Development of Ukraine for 2021-2027", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (Accessed 1 September 2025).
7. World Bank (2023), "Public Investment Management Reform and Diagnostics", available at: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/548751582775237521> (Accessed 3 September 2025).
8. Boardman, A., Greenberg, D., Vining, A. and Weimer, D. (2018), "Cost-Benefit Analysis: Concepts and Practice", Cambridge University Press, vol. 18 (5), pp. 105—132.

Стаття надійшла до редакції 04.09.2025 р.